

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. XLIV. TIT. II. De Exceptione Rei Judicatæ.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9050

Qv. VIII. *An, si reus saltem opponit exceptionem neque negando, neque affirmando litem, actor prius suam intentionem, reus deinde exceptionem probare debeat?*

AFFIRMATUR; quia actor fundamentum suæ intentionis primus probare debet. *Laut. pag. 613. verb. Deinde reus &c.*

OBST. *Auth. A qui semel C. de Probat.* ubi post publicata testimonia repetitio testium super iisdem vel contrariis articulis prohibetur.

RESP. Loquitur textus de testibus ejusdem actoris, non rei.

LIB. XLIV. TIT. II.

DE EXCEPTIONE REI JUDICATÆ.

Qv. I. *An exceptione rei judicatae ipsa actio tollatur?*

NEGAT id B. Parens in Disp. de vero debitore injuria judicis absoluto. S. 3. §. 8. *fig.* Rationes autem has affert: (1) principio id inde patet, quia omnes exceptiones perpetuæ & peremptoriæ, qualis est exceptio rei judicatæ, *L. 3. ff. de except.* sua natura tollunt ac perimunt, ut omnem obligationis effectum, ita & obligationem naturalem, uti late jam id alibi demonstratum est, *Seff. 2.* Nisi manifeste constet exceptionem non fuisse plene concessam, sed diferte restrictam: cujus exemplum vix aliud in jure proditum est, quam unius SCti Macedoniani. *vid. Seff. 2. §. 30.* Atque hæc regula, quod omnes exceptiones perpetuæ obligationem etiam naturalem extinguant, ita ut solutum quoque, quasi indebitum, repeti possit, clarissimo jure expressa est in *L. 26. §. 3. L. 40. pr. ff. de cond. indeb.* & qua regula omnium minime removeri potest res judicata; nec eam inde exceptam ullibi esse, ullatenus probari. Sane enim frivolum est, (pace id summorum vivorum dictum sit), quod post *Bachov. Vinn. &c. Dn. Lauterbach. ad tit. de cond. indeb. pag. 202.* affert: Regulam hanc tum locum habere, si obligatio naturalis non subsit; vel illam jus Civile reprobaverit, *L. 60. pr. L. 40. pr. de Cond. indeb. L. 9. §. 4. 5. ff. ad SCt. Maced.* id enim de suo gratis addunt, regulæ nec probant. Quin prius membrum si obligatio naturalis subsit, refellitur manifestissime exemplis præscriptionum, quæ omnes actiones elidunt; *L. 3. & 4. C. de præscript. 30. ann.*

30. ann. & SCti Vell. indubitato enim constat, mulieres maturæ ætatis obligari ex contractibus suis naturaliter: & tamen si ex intercessione se obligaverint, adeo exceptione perimitur hæc obligatio earum naturalis, ut solutum quoque repetere possint. *L. 9. C. ad SCt. Vell. d. L. 40. pr. de Cond. indeb. Et.* alterum vero, si jus civile eam reprobaverit, ineptum est; quia constituta exceptione perpetua & peremptoria, semper improbatur tota obligatio, nisi manifeste contrarium doceatur, ut in singularissima specie SCti Maced. quemadmodum *Scd. 2. §. 22. Et si qq. usque ad finem* demonstratum est; & præterea liquet ex *§. 9. I. de except. L. 3. ff. eod. tit. L. 2. C. de prec. imp. offer.* nec minus ex *Ll. allegatis §. 8. supra*, quæ generaliter loquuntur. Etenim exceptiones peremptorie sua natura & regulariter sunt beneficia reorum & in eorum favorem concessæ, ut liberentur & exonerentur *pr. I. de except. L. 2. pr. L. 22. pr. f. eod. arg. L. 40. pr. de Cond. indeb. l. 9. §. pen. de SCt. Maced.* non in odium actoris, ut ille saltem multetur actione sua, nisi quod speciale quid sit in SCt. Maced. *Scd. 2. §. 30.* Atque hoc (2) confirmatur evidentissime ex *d. l. 9. §. pen. de SCt. Maced.* ubi expresso dicitur, illa tantum causa, solutum non repeti, cum in pœnam creditoris reus actione liberatus est, in verb. *Hi denum solutum non repetunt, qui ob pœnam creditorum actione liberantur.* Atqui certum est exceptionem rei judicatæ non esse ob pœnam creditoris inductam, sed ut litium finis sit, ab iisque tandem reus tutus sit, indeque exoneretur: Quando autem lex reum exonerari voluit, datur soluti repetitio, tanquam natura quoque indebiti: ut iterum illud expressum est in *d. L. pen. ibi: Non quia exonerare eos lex voluit.* (3) Idem ex alia regula notissima patet; Nihil interesse, ipso jure quis actionem non habeat, an per exceptionem infirmetur. *L. 112. de R. J. Et ibi Wissenb.* Cum igitur indubium sit, actione ipso jure extincta, nullam superesse obligationem, sed solutum quoque tanquam ipso jure indebitum, & absque causa solutum, repeti posse; idem magis dicendum est, si non quidem ipso jure perempta est obligatio, sed & per exceptionem infirmata: quia nihil interest, *d. L. 112.* probanda ergo & hujus regulæ exceptio. Hæc igitur, cum ex generali exceptionum perpetuarum natura hæcenus evicta sint, multo magis obtinebunt in exceptione rei judicatæ, qua nulla alia majoris autoritatis est, & de qua præ cæteris specialiter id plurimis jurium munimentis adstrui potest. Etenim (4) hæc exceptio rei judicatæ, inprimis obligationem actoris etiam natura-

lem

lem ita tollet, ut solum quoque repeti possit, quia illa in eam adolevit æquitatis speciem, excrevitque in tantam plenissimæ obligationis auctoritatem, ut non tantum inde exceptio perpetua, sed & actio judicati, & obligatio ad agendum quoque efficacissima nascatur, *L. 4. §. 3. L. 6. §. 1. de re jud. L. 2. §. tit. C. de exc. rei jud. L. 8. C. de reb. cred. &c.* quod omnes fatentur. Quid vero usquam absurdius dictu audituque videri potest, quam non sufficere rem judicatam, ut obligatio exceptione summoveatur, quæ sufficit actioni efficaci plenissimæ producendæ. Rei condemnationem valere, ut in eum efficax actio detur; non absolutionem, ut ab obligatione liberetur. Quæ cum omni ratione & jure configunt. Cum enim actio efficax non sit, nisi ex obligatione mixta & plenissima; exceptio vero, quæ eam elidat, etiam ex minus plena; non potest concipi, qui causa rei judicatæ pariat effectus plenissimæ obligationis, nec tamen parere possit effectus minus plenæ, quæ sub altera continetur; seu qui ex injusta sententia actor plene agere possit, non reus plene excipere? Hæc arietant in notissimas utriusque juris regulas: Cui datur actio, ei multo magis exceptio, *l. 156. §. 1. de R. J. C. 71. de R. J. in 6. l. 1. §. 4. de superfic.* Non debet actor licere, quod reo non permittitur, *L. 41. de R. J.* Reo magis favendum quam actori, *l. 125. eod.* Propensiores nos esse debere ad liberandum quam ad obligandum, *l. 47. de Obl. & act. C. 3. X. de probat. 2. F. 28.* Maxime, cum actor hic de mero lucro certet, reus de damno, huic potius, quam illi succurrendum esse *l. fin. §. 5. C. de jur. delib. l. 6. §. 11. quæ in fraud. cred.* Ut adeo prope promissio in jure habendum sit, actori ex re judicata acquiri plenam obligationem, non autem reo ex eadem plenam liberationem. Enim vero (§) auget plurimum rei absurditatem, id quod deciditur in *l. 29. §. pen. mand. l. 36. fam. hercist. l. 1. C. de Cond. ind.* reum, qui nihil debet, condemnatum, non posse solum tanquam indebitum repetere, propter auctoritatem rei judicatæ, etsi actor, sciens pecuniam a se non numeratam, aut eandem pecuniam bis acceperit, & ideo de Stellionatu teneatur, *d. l. 29. §. pen.* Hinc primum constat, ex re judicata nasci obligationem naturalem, vel quæ eandem saltem vim habeat: quia ex ea solum, etsi alias debitum non sit, repeti non potest: qui est effectus obligationis naturalis, cum quod nec natura debetur, possit repeti. *L. 47. de cond. ind.* Si igitur ex injusta sententia condemnatoria oritur

Cocc. J. C. P. II.

Xxx

de-

debitum naturale, omnino etiam ex absolutoria tollitur debitum naturale, & solummodo adeo repeti poterit; quia autoritatis rei iudicatae ei quoque praevallet, quod naturale est: *dd. LL. idque fieri propter utilitatem publicam posse, demonstratum satis est Sect. 2. §. 1. & seqq.* Idque adeo verum est, ut, licet actor in mala fide sit, & bis pecuniam acceperit, eoque Stellationatus reus sit, tamen autoritas rei iudicatae eum tueatur, ut repeti non possit *d. l. 29. §. pen.* Prohinc ergo illa plane facilius reo ad parandam ei liberationem, quam actori, etiam scelesso, ad obligationem; facilius ad succurrendum certanti de damno, quam de lucro *sup. §. 12.* Idem (6) evincitur ex alia regula notissima: Quod res iudicata pro veritate habetur. *L. 207. de R. J. L. 25. de Stat. hom.* Ergo debitor per eam absolutus, nullo modo erit debitor, nec natura; alias quod iudicatum est, eum non esse debitorem, non esset verum, sed falsum. Uti ergo, si secundum actorem, cui nihil debebatur, iudicatum est, ille pleno jure creditor est & efficaciter agere potest, perinde ac si verissime ei debitum fuisset; quia res iudicata pro veritate est: ita & multo magis a parte debitoris absoluti. Similiter (7) ex regula *L. pen. de just. & jur.* quod Praetor seu iudex jus dicat, etiam si injuria dixerit. Unde, uti non debitor condemnatus, omni jure debet; ita multo magis debitor absolutus, nullo jure debet. Accedit (8) quod non minus tralatitium immotumque argumentum est: Quod post rem iudicatam nihil amplius queratur, quam an iudicatum, nequidem vero an debitum sit. *L. 56. de re jud.* Cum quo directo pugnat, si post rem iudicatam adhuc querendum fuerit, an natura debitor sit. Id vero (9) adhuc evidentius inde apparet, quod eadem ratione debitor, qui juravit, se non debere, adeo desinat esse debitor, ut solummodo quoque repetere possit, ut omnes fatentur: *Du. Lauterb. ad tit. de cond. ind. pag. 201.* & constat ex *L. 43. de cond. ind.* non tantum eadem ratione, quia post iuramentum non amplius queritur, an debitum sit, sed an juratum, *§. 11. I. de act. L. 56. de re jud.* sed & ipso rei iudicatae exemplo, & quia exceptio iuramenti exceptione rei iudicatae comparatur, *d. L. 56. L. 1. princ. quar. rer. act. arg. §. 4. & §. I. de except. L. 2. de jurejur.* Denique (10) claudat agmen decisio in terminis, ut loquuntur, quae extat in *L. 13. quib. mod. pign. solv.* cuius haec sunt verba: *Si a ferente creditor, juravit debitor, se dare non oportere; pignus liberatur: quia perinde habetur atque si iudicio absolutus esset: Nam etsi a iudice, quamvis per injuriam, absolutus sit*

debi-

debitor, tamen pignus liberatur. Vides hic debitorem, injuria absolutum, adeo desinere esse debitorem, ut pignus quoque liberetur; quod non liberatur, si duret obligatio saltem naturalis, *L. 5. pr. l. 14. §. 1. de pignor. L. 59. pr. vers. Videamus ad Sct. Treb.* Vides ei hac in re comparari debitorem, qui juravit, se non debere; quem inter omnes constat, absolvi in universum. Atque hoc ideo, quia censetur instar absoluti judicio. *d. l. 13.* Hic ergo multo magis.

LIB. XLIV. TIT. III.

DE

DIVERSIS TEMPORALIBUS PRÆSCRIPTIONIBUS, ET DE ACCES- SIONIBUS POSSESSIONUM.

Qv. I. *An præscriptio sit exceptio facti?*

NEGATUR; Exceptio enim facti esse dicitur, cum actio jure nulla est, *pr. Inst. de Except.* at hic ipso jure durat actio, *L. 2. C. de Luit. figu.* sed agens repellitur exceptione præscriptionis, quia inique intenditur actio contra eum, qui longo tempore possedit: est ergo vera exceptio juris, *arg. d. pr.* Sane (2) tempus non est modus finiendæ obligationis, *L. 44. de O. & A.* Neque id tantum verum est de tempore a partibus adjecto, sed & lege, ratio enim *d. l. 44. §. 1.* generalis est. Accedit (3) quod vox ipsa præscriptionis nihil aliud denotet, quam exceptionem, *l. 4. C. de Præscr. 30. ann. ibi: distarum exceptionum laqueos. l. 7. §. 2. ibi: 30. annorum exceptionem opponi, & mox: 40. annorum exceptionis jura tractari. L. 8. per tot. C. eod. Conf. Balb. de Præscr. p. 1. §. octavo.* Atque hinc (4) refertur præscriptio inter exceptiones juris, ut rei judicatæ; vid. *tit. præced. doli & metus. vid. tit. sequ.*

Laut. pag. 614. verb. non est exceptio &c.

Qv. II. *An actiones reales 30. annis præscribantur?*

AFFIRMATUR, *L. 3. C. de Præscr. 30. ann. OBJ. pr. I. de Usucap. L. un. C. de Usuc. transf.* ubi res immobili-
les triennio usucapiuntur.

Laut. pag. 614. verb. sive sint reales &c.

RESP. Loquitur de Usucapione, ubi propter bonam fidem & justum titulum breviori tempore non tantum actio excluditur, sed & dominium acquiritur.

XXX 2

Qv.

